

College van Gedeputeerde Staten
Provinciehuis
Abdij 6
4331 BK MIDDELBURG

Oostburg, 07-02-2022,

Geacht College,

Betreft schriftelijke vragen conform Art. 44 van het Reglement van Orde van het Statenlid François Babijn, PARTIJ VOOR ZEELAND (PVZ), aangaande onterechte staatssteun door overheden aan Terrein Beherende Organisaties (TBO's) (ZIE BIJLAGE).

Toelichting

„Links of rechtsom zal die staatssteun terugbetaald moeten worden”, lezen wij in het artikel en vervolgens: „Provincies zouden er goed aan doen om van dat ‘staande beleid’ af te stappen en een andere volgorde te hanteren”.

Vragen

1. **(a)** De Statenfractie van de PARTIJ VOOR ZEELAND (PVZ) wil van uw college weten of u zich per omgaande gaat conformeren aan de wet- en regelgeving op dit gebied?
(b) Tevens vernemen wij graag van uw college de mogelijke financiële- en beleidsconsequenties voor de provincie Zeeland en die voor alle andere in de provincie Zeeland betrokken partijen.

In afwachting van uw beantwoording, verblijven wij,

Hoogachtend,

**Statenfractie PARTIJ VOOR ZEELAND (PVZ),
François Babijn, Fractievoorzitter**

Meer natuur naar instabiele organisaties slecht plan.

NATUUR 4 februari 2022 (BRON: Vork.org)

Opgekochte landbouwgrond voor natuur gaat vaak naar Natuurmonumenten en de twaalf Provinciale Landschappen. De Haagse en provinciale politiek doet er goed aan daar kritisch naar te kijken, want het zijn instabiele organisaties.

In het kielzog van de stikstofcrisis worden er grote potten met geld klaar gezet om de stikstofdepositie te verminderen, maar ook om meer natuur te creëren in Nederland. Daarbij is de gedachte dat als natuurgebieden groter worden en meer aaneengesloten zijn, de natuurkwaliteit met sprongen vooruit gaat. De Nederlandse overheid presenteerde daar in 1990 een plan voor: de Ecologische Hoofdstructuur. De ambitie was om in 2018 250.000 hectare aan extra natuur te creëren: 150.000 ha voor natuurontwikkeling en 100.000 hectare door agrarisch natuurbeheer.

Herijking NNN

Die ambitie bleek veel te groot, waardoor er in 2013 een herijking plaats vond en de naam veranderde naar Natuurnetwerk Nederland (NNN). De nieuwe afspraak werd minimaal 80.000 hectare nieuwe natuur inrichten voor 2027. Hiervoor moesten provincies nog steeds 40.000 hectare grond verwerven of van functie veranderen.

Noord-Holland

De Provincie Noord-Holland gaf deze week een inkijkje hoe ze dat gaat doen. Noord-Holland is trouwens een provincie die haar natuurambitie niet bijstelde en daardoor nu nog 4000 hectare grond voor 2027 wil omzetten naar natuur. Dat is een politieke keuze, want ze hadden er ook voor kunnen kiezen om de bestemming agrarisch te houden en er dan beheerpakketten op te leggen. De verwachting is dat die ambitie niet gehaald gaat worden. Wat ook niet helpt is het verschuiven van de grenzen van het NNN. Daar kwam de Provincie deze week ook mee naar buiten. Het zorgt wel voor onrust.

Onterechte staatssteun

Mijn grote vraag is waar straks het eigendom ligt van al die natuurgonden in Noord-Holland, maar ook in de andere provincies. Het is staand beleid dat die grond vooral in eigendom komt van de terrein beherende organisaties, afgekort

TBO's. Naast Staatsbosbeheer zijn dat Natuurmonumenten en de twaalf Provinciale Landschappen. De vraag is of dat voor de overheden nog langer verantwoord is. Natuurmonumenten en de Landschappen zijn particuliere organisaties waar de overheid nog grote sommen geld moet terugvorderen vanwege onterecht gegeven staatssteun.

LNV zoekt niet

Vorig jaar werd duidelijk dat alleen de boete al op 200 miljoen euro wordt ingeschat. De som van de staatssteun zelf is nog onbekend, maar zal een veelvoud zijn van die boete. Maurits von Martel en Jacco Geurts van het CDA stelden daar in het najaar van 2020 vragen over aan toenmalig minister Schouten. Ze wilden per ontvangende organisatie inzichtelijk krijgen om welk bedrag het ging. Helaas. De minister stelde dat door de lange periode van ruim 20 jaar het totaal subsidiebedrag per ontvangende organisatie niet te achterhalen is. Dat is natuurlijk om meerdere redenen lariekoek, maar misschien verschuilde de minister zich hier achter het woordje 'totaal'. Als het niet tot op de cent te achterhalen is, dan klopte haar antwoord en informeerde ze de Tweede Kamer niet onjuist.

Maar de minister had natuurlijk best een poging kunnen doen om het uit te laten zoeken. Je mag er toch vanuit gaan dat de financiële boekhouding van het Rijk niet na vijf of tien jaar in de prullenbak verdwijnt. En als de minister geen volledig bedrag had kunnen melden, dan had ze met een paar kanttekeningen een bedrag kunnen noemen dat er in de buurt zou komen. Zo ingewikkeld is dat niet, als je maar wil.

Controle Tweede Kamer

De vorige Tweede Kamer liet de minister daar ook mee weggkomen. Daar zouden politieke redenen aan ten grondslag kunnen liggen, maar dat was hier niet het geval geeft Maurits von Martel desgevraagd aan. Hij zelf zat aan het einde van zijn termijn en had nog een aantal andere dossiers op zijn bord en dan is het keuzes maken. Bovendien moet er een kamerlid zijn die zich hier in vast bijt, om het op de agenda te houden. Von Martels vertrok en er is nog niemand anders opgestaan.

Europese Commissie

Ondanks dat het bedrag nog onbekend is, maakt de overheid nog geen aanstalten om het geld terug te vorderen. Daardoor neemt Den Haag het risico dat de Europese Commissie het geld zelf zal terugvorderen bij de natuurorganisaties. Ik kan niet overzien of de bedragen dan ook groter worden, maar de Nederlandse Staat zal er krediet mee verspelen en dan weet je nooit wat daar uit voort vloeit.

Stappenplan voor provincie

Links of rechtsom zal die staatsteun terugbetaald moeten worden. Waar Natuurmonumenten en de Landschappen het geld vandaan halen kunnen ze zelf bepalen, maar het gaat dus om grote bedragen die die organisaties niet zomaar kunnen ophoesten. En een wankel financiële situatie bij deze organisaties is een risico voor de uitvoering van het Nederlandse natuurbeleid. Zowel waar het gaat om het realiseren van het NNN als om de natuurkwaliteit zelf.

Provincies zouden er goed aan doen om van dat 'staande beleid' af te stappen en een andere volgorde te hanteren. Eerst de huidige grondeigenaren de vraag voor leggen of ze aan agrarisch natuurbeheer willen gaan doen. Dat is de goedkoopste oplossing. Wil de Provincie er toch perse natuur van maken, dan kunnen ze de eigenaar de vraag stellen of hij of zij zelf tegen compensatie de grond wil laten afwaarderen. Wil de eigenaar dat niet, dan blijft aankoop op vrijwillige basis over en zal er gezocht moeten worden naar andere particuliere natuurbeheerders. Dat voorkomt ook monopolieposities in het natuurbeheer en dat is nooit gezond.